ԵՒՐՈՊԱ

Շաբաթական Լրագիր

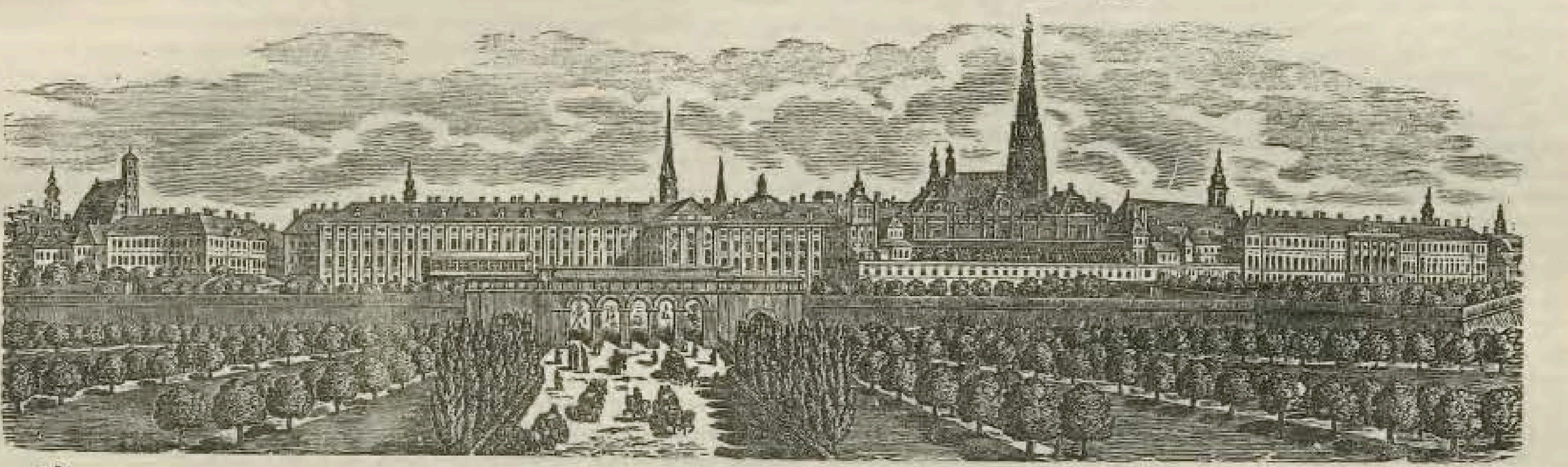

Թիւ 10 ՄԱՐՏԻ 5 (ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 21) 1850

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ · [illegible]
ԳԱՂՂԻԱ · [illegible]
ԱՆԳԼԻԱ · [illegible]
ՀՌՈՄԱՅԵՑ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ · [illegible]
ՍԱՐԴԻՆԻԱ ՈՒ ՊԻԷՄՈՆԹ · [illegible]
ՍՊԱՆԻԱ · [illegible]
ԼՈՒՍԻՏԱՆԻԱ · [illegible]
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ · [illegible]

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ, ՄԱՐՏԻ 4

[illegible]

ԳԱՂՂԻԱ

[illegible]

կամ որէնքը չնոյներուն գիտասրութեան աս եղած ըլլայ որ հիմա գեհեղեցին խօսքէն (ձ., ձ.) որպէս զի հարկ ող ճիշեն կամ նուաճեն։

Մէկ խօսքով մը ըմբռնէմ. յառաջնորդն աս բանին վրայ բռնած էի, Ցեառը խմ, որ միշտ ուղղափառ եկեղեցւոյ պարծանքը աս եղած է որ հարկելութեան մինչեւ վերջին սահմանը կը ներէ ու կը զիջանի։

Ասոյց է աս բանս ասորուկուի սակ ձգուեցաւ. բայց եւ ոչ մէկ պաշտօնեան պատասխան հուսամ Պ. Ժիւլ Ֆավրին. հրամ պաշտօնեաներն 60 տարիէ ի վեր մարդու արիւն թափած չեն, բայց իրենք անկախականներուն տարարին սակ շատ անգամ ինկած ու հալածուած են։

Բայց ալ եղաւ որ մէնք (եկեղեցւոյ կամ եղբայրները) խաբուած ըլլանք ու մեզի սրտցավ լաւած ըլլան։ Այէկ է, աս ալ եկեղեցւոյ որդիք երկրորդ պարծանք մ'ն է որ (մարդկային խոհեմութեան նայելով) չարին ուժին զիջման շատ անգամ խաբուած է, բայց ինք երբեք մարդ մը խաբած չէ։ (շատ ալէ|, շատ ալէ)։

Աստի թէ որ ով մի դայ որ ստանանք թէ խաբուած ենք (այն որ չեմ կարծեր), նոյն օրը գաղտնութիւնները ալ կը բացուի. բայց Պօալեա սիրուր հենայ գիսէ, պատմութիւնը սիրո'ր արձանագրէ ու Աստուած սիրո'ր դասէ թէ որ կողմէ անկեղծութիւն եւ աս սրբազ բանիս ամենամաքուր ղողք ու խաղաղութեան սէր ունեցած էր։

Հետեւեալ օրեր (նոյն ամսոյն 12ին ու 13ին) խօսքը Հերաուլ յօդուածին վրայ եկաւ, որ կ'ուզէ որ ամէն գաւառներու (département) մէջ եկամիկամ վարժ. որպէս զի աւագութեան պէս բայց ուսումի հաւաքարանին վրայ կենդրոնացած չըլլայ։ Մոնդալանպէր համալսարանին դէմ ու Պարթէլէմի-Սէնթ-Իլէր համալսարանին կողմէ շատ սաստկութեամբ խօսեցան. Պ. Թիէր երկարին մէջն անցնելով՝ ցուցուց որ կրօնն ու փիլիսոփայութիւնը կրնան իրարու հետ դաշնակցութեամբ մնալ։ Փէկսեա Հեռեւեալ օրը Պ. Լուկռնիը զծէկր գրեթէ յանդիմանեց որ ինք իրեն աւաշուան յեղափոխական գրգմանը հակառակ գնայ, Մոնդալանպէրի հետ միաբանելով, որուն յառաջարկին դէմ կը կռուէր, բայց Պ. Թիէր աս յանդիմանութեան զինւոյն սաստիկ պատասխան տուաւ։

"Ձեռքը խմ. (բառ.) չէ թէ Հերաուլ յօդուածը պաշտպանելու համար բեմ եկած եմ, հօսքս մէկ քանի խառնկցութեանց պատասխան տալու համար, որպէս զի ժողովրդը իրը աչէկ մը հանդիսով, ու համարծակ որսով լսէ զայ։ Ես ոն խէլլիբէն չեմ, որոնք միշտ անցածը կը բարձան որ նորէն դառնայ, ու նորը միշտ կ'ատեն. ես Փետրուարի յեղափոխութիւնը չէի ուզեր (սղավալ Յախաքողէն), ասիկայ որչափ շատոնց խօսած սիրո'ր բլլայ. միացնասութեան ժամանակ իմ ընդդիմադրութեանս (opposition) փափաքն ասոր համար էր միայն, որ յեղափոխութիւնը արգելեմ։ Եւ որ միայն յանդման կամայն ալ աս յեղափոխութեան մէտ զանելուն սլռած ըլլայի, ինծի թոյլ թ'նել չէի կրնար տալ. ինծի կը հարցուի, թէ ինչէն է, որ ես հիմա Մոնդալանպէրին ու Փարփիւին պէս մարդկիններուն ձեռնատ կ'բյած որոնց յառաջարկին դէմ կը կռուէի։ Ասոր ամէն անդամուն պէս հիմա ալ յայտնի ու անկեղծութեամբ պատասխան կու տամ. Ես իմ չբարկացած յեղափոխութիւնս մէկ մեծ ու շատ մեծ վտանգներ բերաւ, սաստիկ վտանգներ, որոնք չէր կրնար տրամել։ Այդ' աս վտանգներուն դէմ կռուելու համար ինծի սաստիկ կ'երեւայ, որ ինծի ձեռք երկինքներ ներուն իմ ձեռքս չեմ կրնար պահել. իմ Մոնդալանպէր բարեկամս հետ միացած եմ, որ ընկերութիւնը աս վտանգներէն ազատեմ"։ Պ. Թիէր աս բանին եարը կ'անցի ու կը ցուցնէ, որ ինչպէս Լուկռնտարզոյ կրեն թէ ինչը եւ ասանէն ինկաւ ու սնոց սիրուն ազդականելուն, որոն պատճառ եղան խենթ ու խելառ ուսմնախարարական վարդապետութիւնները։ "Հս, բառ. Հասարակապետութեան անսպաքեի թէլսածին չեմ. Հասարակապետութիւնը մեր հիմակուան օրինաւոր կառավարութիւնն է, որ մեր մէջ ամէնէն աւելի քիչ բաժանում կը խօթէ։ Բայց աս միեւնոյն սիրուն գեզեցութիւնը ունի, որ յանկրուն հաղին ու պատասխանութիւնը կը դբնէ կոր. շատերը յառաջանալ կ'ուզեն, բայց պաստալ ու ուզէ յառաջնային միջոցները չեն գործածեր կոր, որ են ժամանակի ուղիղ գործածել, ու բան գործը զանելու նայելու"։

Ասկէ ետքը Պ. Թիէր կը շարէ ոն ամէն պատճառները, որոնք ուսման ինքնաւն պարտնուո կ'ըլլան, նիւթական զբաղմանց սէրը, անշահան գործքի մը զբաղիլ չուզելը, ու մէկ որոշ կերպ ընկերութեան մը կազմուիլ չուզելը, որոնք շակիլու համալսարանը հոն տարած չէ։ Ասոնք բոլորէն ետքը Պ. Թիէր, Հերաուլ յօդուածը ընդունելու մնաց, որն որ ամսոյն 14ին ընդունուեցաւ։ Աս օրէնքին նայելով գաւառներուն մէջ մէկ մէկ Ակադեմիա պիտի ըլլայ, ասանք եւ բոլոր Գաղղիայի մէջ 86 հատ, ամէն մէկը ուսմնէին կառավար (recteur) մը պիտի ունենայ, ու ակադեմիական խորհրդականութիւն մը՝ որուն մէջ ուսման պաշտօնեան ալ մէկ կամ երկու անդամ պիտի խաւրէ. աս խորհրդականութեան գահերէցը պիտի ըլլայ ակադեմիային կառավարը, անդամներուն մէջ պիտի գտնուին ակադեմիային վերակացուն (préfet), եպիսկոպոսը (կամ իրեն կողմանէ խաւրուած մէկը), գաւառին ընդհանուր խորհրդականներէն ընտրուած չորս հոգի ու եպիսկոպոսէն որոշուած եկեղեցականներ։

Իսկ ամսոյն 18ին ուսման խորհրդոյ ընդհանուր անդամներուն վրայ խօսքը գալով երկու տեսակ կարծիք եղաւ. Պ. Փարիէօ Հասարակապետութեան ուսման պաշտօնեան շատ սաստկութեամբ կը պահանջէր որ աս ընդհանուր տեսուչներուն ընտրութիւնը միշտ ուսման պաշտօնեան ընէ. իսկ երկրորդ տեսակ կարծիքը, յանձնաժողովը Պ. Թիէրը եղաւ, ու կ'ուզէր որ ուսման բարձրագոյն խորհրդականութիւնը երեք հոգի տեսուչներ ընտրէ, ու ետքը ուսման պաշտօնեան երեք հոգէն միջէն մէկը ընդհանրական տեսուչ ընտրէ։ Բայց վերջապէս ձայնաբաժանութեան աս բանիս մէջ Փարիէօին կողմն եղաւ. 266 քուէի դէմ 300 քուէով աս աւելի առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ։ Ձայնաբաժանքը աս առաջարկութիւնն իրենց յեղափոխական բարձրագոյն յաղթութիւն սեպան, ու գէթ ըստ մասին ասոր խօսք է, որն որ ծերակոյտէն Հետեւեալ օրը իր Ըլէ յաղթելին մէջ գրեց թէ "Հիմա ուսումնին ալ երկուքն ալ թէ ներկայ թէ գիտութիւնը մէկ շնորհով կասեցաւ"։

Աշխարհամասին ալ, որ ազգային ժողովին մէջ մնաց է, ասոր շատ գաղտնութիւն թէ ինչ է Պ. Փարիէօ ու կառավարութեան աս քաղաքականութեան մէջ իրեն մեծամասնութիւններուն (մակարդամասնութեան) օգնութեամբ իրեն բարեկամներուն դէմ վարուեցաւ. Բայց ի վերայ այսր ամէնայն նոյն պաշտպանները փառքովնալ որ չըլլայ թէ աս երկրպագութեամբ Ընկերականները (Socialistes) զօրանան նորէն կառավարութեան հետ հակառակ։

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնտոն, փետրուարի 20։ Պառլամէնտոյ խորհրդոյ ատեան երեկուան Նոսրին մէջ Տ'իզրայէլի երկրագործներուն խաբուութեան օգնութիւն ընելու վրայ առաջարկութիւն բրաւ, եւ ասոր պիտոյից պատճառը համաժողովներուն անհատական ..., բայց կառավարութիւնը յանձն չառաւ, ցուցուց որ թէ որ աս ...ին օգնութիւն ըլլայ, աս սարքին ասանձին մարդիկները ... Տ'իզրայէլին առաջարկութեան դէմ խօսեցան Ռոբ Պել, ու փէՆ անդամ Բրայտ Միլտիլ ուրիշ անդամներ ձայնեցան։

— Լորտ Բալմըրստոն Տանինմարքայի խնդրոյն վրայ եղած հարցմանց աս պատասխանը տուաւ. "Ցանկացեալ մէջ Պրուսիոյ Տանիմարքայի հետ բրած 6 ամսուան զինադադարը լմնցաւ։ Անգղիական կառավարութիւնն ամենայն ... որ նորէն 6 ամսուան զինադադար մ'ալ ըլլայ, որն որ երկու հակառակ կողմերն ալ ընդունեցան, միայն աս ալին զինադադարի քանի մը պայմանները փոխուեր վրայ գեռ, միջինին անհամաձայն են։ Ի վերայ այսր ամենայնի զինադադարը երկր կը շարունակէ. (Տխանաջութիւննիր, ասոնց 6 շաբաթի չափ պարտ նախապատրաստուած է եւ թէ ձերանիւթ ... սկիզբ չեն կրնար ակսիլ, եւ փոխանցաւ հիմ մ'ալ ...

— Խորհրդոյ քանի մը գաւառներէն եկած լուրերը շատ տխրալից են. Հրդեհներու ու կռիւներու ընկերակցութեան կը պատմուին. կառավարութիւնը ... կը սպասէ ... ու ... ծալալութեան մանրամասն ...

ՀՈԼԼԱՆՏԱ

Հակ... փետրուարի 19։ Երէկ ... ժողովը ... Օրանժի իշխանը (իր ... որ) սպանութեան պաշտօնէութեանն հանեց, ու ... կը ... խնդրոյն համար ... մնան ...

ՍԻԿԻԼԻԱ ՈՒ ՆԷԱՊՈԼԻՍ

Նէապոլիս, փետրուարի 14։ Թագաւորական հրամանաւ նորէն զօրքեր ... պիտի ըլլայ, որն որ կառավարութիւնը մտքը դրած է որ ... համար։ — Գեն. ... կը ... ու ... որ ... մտածիլ ...

— Այսօրուան լուր նորէն բռնած է, ու փետրուարի 7ին մինչեւ 12 կրակի երեսով մէկ ... Այս ... կրակին ... թէ զօրքերն եւ ... կը պատուհանէ ... պատմուի։ Այն վերջին անդամանան աչէտ կրակի սիւները աւելի անդամիներուն չէին նմաներ. կարծես թէ ամէն մէկ ժամ անցնելուն նոր նոր կ'բացուին կը սաստկէր։ Մէկ մեծ կրակի ղանգուած մը գուրս կը ցատքէր, ու աս անգամ մինչեւ ամպերը կը բարձրանար։ Օգոստոսյանց իշխանին պալատն ու եկեղեցիները մեծ վտանգի մէջ էին։ Փետրուարի 8ին իրիկուան մէկ անդադար խորունկ որոտման նման գոռալ ու թնդալ մը կը լսուէր, որն որ երկրորդ օրը մինչեւ իրիկուն տեւեց. որ ժամանակը կրակը վերջին սաստիկ սաստկութեամբ հասած էր։ Նոյն 10ին իրիկուանը դադրեցաւ, բայց նորէն նորէն սկսաւ սաստկանալ։ Պաշտօնական լուրերէն կը տեսնենք, որ լուսոյ հեղեղը ամսոյն 5ին գէպ ի Օգոստոսյանց իշխանին կալուածները քալելու սկսած էր, բայց աստից մեծ վնաս մը հասցընելու։ Նոյն 11ին սեւ մաւխի սիւն մը կը տեսնուէր, ու ալեւը լեռան վրայ զանելով՝ լեռը փառաւոր տեսք մը առած էր։ — Կեղտոտներուն բաղձանութեանը չափ չկար։ Նոյն 12ին հրդեհը բոլորովին դադրեցաւ։

— Նաւլերսէն, փետրուարի 12։ Բոլոր Սիկիլիոյ մէջ գաղտնի աս բաղզման յարաբերութիւնը կը պտըտի, որն որ աս տեղաց ազգն մեր ընթերցողներուն կը ցուցընէ։

ԲՈՂՈՔ ՍԻԿԻԼԻԱՑԻՈՑ

"Եվրոպայոյ կառավարութիւնը բանով եւ ազատ պայմանով՝ Սիկիլիայի առանձնակոյաց ու պատերազմաւորաց սեռնեալիներուն անդամները տեսնելով կ'ուզէ, որ 1848ին Ապրիլի 15ին նոյն խորհրդարանքին ասուած մէկ վճիռը եւ տանուն, որով Պուրպոնեան փերգինանդոս իր բոլոր բնատիկներն Սիկիլիացւոց արքունի զահէն ինկած հրատարակուեցաւ։ Այս վճիռը խորհրդարանքին երկու սենեակներուն ալ միահամուռ ու միաբան հաւանութեամբը արուեցաւ։ Սիկիլիոյ բոլոր հասարակութիւններուն ու բոլոր սիկիլիական ժողովուրդը աս որ հաւանութիւն տուաւ։ Նոյնկոյ ժողովքոյ անեղծանելի իրաւանցը վրայ ու 1812ին սահմանադրութեան վրայ հաստատուած է։ Եւ թագին սարգագրութիւն գնող՝ սիկիլիական պատգամաւորներներու, որոնք հիմա միւսակ միայնակ Գաղղիա ու Անգղիա կը գտնուին, Լոնտոնյ ու բոլոր քաղաքականագէտաց ազգայ առջեւ աս նոր սպարձնաւոր զործողութեան դէմ կը բողոքենք, որն որ ոչինչ ու ամեներէն անզօր կը հրատարակենք։ Գիտցած բլլայ որ ձեր դրած երկիրներ պայման հաշխնականներն ալ աս ընելու պատրաստ են, երբ որ կառավարութեան ներկայութիւնն ու բռնաւորութիւնը անհրաժեշտ համեմալ ըլլայ"։

Փարիզ, 16 Նոյեմբեր, 1849.

(Ստորագրեալք)

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ, փետրուարի 14։ Կը զրցուէր որ կառավարութեան մեծամեծները աս բարեկենդանին մէջ խաղխութիւն մը պիտ'որ հանեն։ Անոր համար ալ կառավարութիւնը շատ մեծ պատրաստութիւն տեսած ու ամէն կողմ' ուղէկ անիացուցած էր։ Բարեկենդանին վերջին օրը հանդարտութեամբ անցաւ, զինուորական զգուշութիւններ խաւսիցըններուն աչքը փախցուցին ու անդերենէն չկրցան խաղալ։ — Բոլոր Սպանիան մեծ հեսապրպտութեամբ կը սպասէ թագաւորութեան ժառանգը տեսնելու. թագուհւոյն համար եղած պատրաստութիւնները շատ մեծ են, ու չըլլայ թէ ասոր անդամնեան գիւխաւորութեան հանդէսի։ Ընտանեկաններուն ու պատգամաւորներուն իրողութիւնը հրատարակուեցաւ որ թագուհին իր վտանգաւոր վիճակին հինգերորդ ամիսն ալ յաջողութեամբ անցուցեր է։ Թէ ատենակալները եւ թէ պատգամաւորները միացան աս դէպքիս յաջողութիւնը շնորհաւորելու համար թագուհւոյն առանձին պատգամաւորութիւն մը խաւրեցին. եկեղեցիներուն մէջ շնորհակալութեան աղօթքներ եղան, ու պլեւայի պաշտօններ ալ առաջարկուած են, որ Աստուած բոլոր Սպանիան ուրախացընէ։

ԼՈՄՊԱՐՏԻԱ ԵՒ ՎԵՆԵՏԻԿ

Այս երկիրը՝ որ Իտալիոյ վերջին երկու տարուան խռովութիւններուն առենը հանգիստ մնացած էր, հիմա խռովելու գուռը հասած է։ Զինակցութիւն եւ անոր ուղղութեան (Կ'րոն էֆֆոս Բուբոլոս) մը մը ընհանուր բաժնելով յանուն կ'ներմանական "Կ'ոյն կայր ըլլայու է մարդ, կ'ըսէ, որ բանանէ թէ մեր հայրենիքը մէկ ազատականութիւն ու միայն զրուցցած մը աստղեր է, որն որ մինչեւ Լորդանեան թագաւորութիւնը ձգելու վախ կու տայ։ Բայց աս ալ ատտր է, որ շատ քաղաքներ բանը հասարակաչէն խառն սեւ գաւառ մը կը նեղապարհել ու զլխաւորագոյն անձեր, որոնք որ պաշտօնեաները վրայ կ'ուզեն ձգել։ — Եւ Հալապապրսի կը զրուցէ որ մէկ ժողովք մը եղած է, որուն մէջ երեւելի անձինք (Տոռ Անդրեա, Պուլէի մարգիզը, Պոմպէի, եւ այլն) ներկայ գտնուեցան, ու խօսուած նիւթը աս էր, որ ինչպէս աս չարերոց աղէտն անձնել։ — Խորհրդանոցներուն մէջն ալ սոսկալի կերպ ու խրա-

բու գէմ՝ պղտորուած՝ մնացած է. մնացածը կ'ուզէն ուրիշ բան չկայ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խօսւ մը ասենէ ի վեր Նգիտորոսի փոխարքայութեան սրտաբին գործոյ պաշտօնեան Մեհմուտ Ալիթէն Պէյը Կոստանդնուպոլիս կը գտնուէր, ուրկէ Համբոյ նրկէն յաւուր՝ Մեծափառ Թագաւորին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ, որն որ անոր շատ մտերմական ընդունելութիւն մ'ըրաւ եւ իր պաշտօնին մէջ կատարածը Համար ունեցած վստահութեան վրայ իր բարձր հաճութիւնը ցուցուց։ [illegible]

ՕՐՍՕՐԻՍԵՆԱԿԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պերճափառ Կոստանդնուպոլսոյ Հէյկէլին Պէյ պատուական ընծայուիլը։

ԽՈՆՉՈՒՄ կազմիս նախընթաց թուոյն ծանուցինք, Մեծափառ Սուլթան Աբտիւլ-Մէճիտ խան՝ Տիրական քաղաքին եւ բարեհամբաւ Չէյլգիններուն Համատարիմ՝ ու անձնանուէր ծառայութեանցը համար նոր պատիւ ու նոր պերճանքին շնորհած էր. աս անգամ ալ ... կը հրատարակենք որ վեհափառ մեր Թագաւորին գանձապահ կարապետ Չէյլգիւին փեսայ ... բարձր աստիճանն է Պէյութեան պատիւ, որով նոյն մեծաշուք անձը ... մինչ պէտք կ'ըսուի կարապետ Պէյ։ Մինչեւ հիմա ... Դուռը մեր ազգէնոց մէջէն ... պաշտօնական ... նոյն պատիւը շնորհած է, ... Մեծափառ Թագաւորին նոյն պատուական ... իրեն կ'ընծայէ, իր անոր վրայ ունեցած ... հաճութիւնը ցուցնելով՝ անձամբ ... պատիւ մ'անոր տալը նոր ու առաջին անգամ է։

Խնդալու որ մը այսպէս իր հայաստաց ազգին անձամբ ծանօթացու, ... ու ... փառաւորելու ... մեծապէս ... մեր Հայազգիներուն սիրտն իրեն կը յանկուցանէ, եւ ... կենդրոնն ... հաս սերտիւ կը կապէ. ասով ... Թագաւորական ... թէ ... ... անձանց հանգուցեալ երջանկութիւնը կը յայտնի. Քաղաքական պատուոյ ... ու կանոնը Թագաւորն է. անոր պատուածը պատուոյ է եւ ... ։ Պերճապատիւ Պէյին վրայ չէ թէ ... ... մը միայն կը տեսնենք, Համար նաեւ ... ու ... ... մը, որով ... միշտ ... ... ու ... կ'ընէ թէ ... եւ թէ մեր ազգայնոց նկատմամբ։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ձախնախութ ... ։

ՊԱՐԻՍԵՍՅԻ կողմերը հոս հոն մօրուս (պուլէտ) անդամներ կ'անուանեն՝ ... էին աս կողմերը շրջելու ... բայց ... մը առենէ ի վեր գործածութիւնը դադրած էր. Հիմա Պաւիւլոյի ... Թագաւորը նորէն աս գործը յառաջ տանելու եւ ... համար ... մէջ ... պաշտօնական ... ։ ... Թագաւորին որ ... գործերին ինչպէս երեւայը ու ինչ ... , ու ... պաշտօնեանին ալ ինչ ... ու պատրաստութիւն որ յառաջ ... աս ... վրայ ունէին՝ ... ալ աս ... ... ։

... ... ու ... ... Համար ... մին է։ ... առաջ ... շատ մեծ ու ... է, ինչպէս Պոլիսու, Հալէպ, Աստրխա ու Պալէր ... ։ ... ... երբեք իրենց ... ... որ շատ ... կը ... , ... ալ ... մեծ ... ։ բայց աս ... մէջ ... շատ ... ... , որ է ... ... ։ ... , ինչպէս ... է, ... , ... (...) կը պատճառէ եւ ... ... ։ ... ... չէ թէ միայն աս ... ...

կը վերջանան, Համար նաեւ շատ [illegible] ... գիտոր ու քաղաքներ կը [illegible] օտարին, եւ բնիկն [illegible] կու գան։

Ըստ [illegible]

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Թէիպէթ [illegible]

(Վերջ. տես թիւ 6)

ՏԱՅԱՓ-ԼԵՌՆ [illegible]

[illegible]

պան զօրքը հանուեցաւ գլխաւոր բերդերուն հսկողութիւն ընելուն համար։

Խամայի կղզին սաստիկ տարածուած է, եւ աշխարհիս ... կղզիներուն մէջ՝ իրենց բարեխառնութեան նկատմամբ, առաջին կարգը ունեցողներէն մէկն է. ... ու կղզին որ լուծ կ'ըսեն, Պօռսսայի կղզին մէկ ծխաց կը սեպեն։ Ան կղզիները ... թուրքիչները մեծ ու ... , ասոնց կղզին ու քրիստոնէական կղզին մէջ ... կարգի նմանութիւն գտած են. Լամայի երկրպագուները, ինչպէս Հայրն Ֆէրտինէօն, ... գործածութիւն, եկեղեցական ... աւանը կ'ըսեն, ... եկեղեցական զգեստին պատկերներու մէջ ... կը նմանին. Քահանաները եպիսկոպոսաց ... կը գործածեն. Մերձակայ Տալայի-լամայն նոյն կողմն ու իշխանութիւնները ունի, ինչ որ Հռովմայ քահանայապետը, հռովմէական եկեղեցւոյ մէջ,,։ Նոյնպէս, ... պաշտօնը կը պահեն. Թափօր ունին, եւ ուրիշ ... սովորութիւններ, որոնք ... եկեղեցւոյն հետ մեծ նմանութիւն ունին։ Կարելի է որ մէկին ... , ... քաղաքութիւնը հին ... տարածուած ըլլայ, բայց ... հաղորդակցութիւնները կորսուելով եւ ... ... սովորութիւնները պահած ըլլան։

Եկեղեցականները ... որմ... կը կրեն, ... հանգերձին Համին (Թէօգչէ) մը կ'ունենան, որոնց հասակը ... կ'ազուէին. Թիպեթի մէջ ... ... կանանց շատ փոքր կան։

Թիպեթի երկիրը՝ ... ... հոգւոյն ... քաղաքները կը գտնուին. Կրկին հոդուոյն կողմ — ... քաղաքը ... մը մէջ կը բնակի Թալիւլամա ըսուած քահանան, ... Տալայի-լամային պէս Աստուծոյ բնակութիւն կը սեպուի ու որբութեան մէջ ալ Տալայի-լամային կը հաւասարի։ Քահանայապետ Հնդիկներէն ու ... ... իրար. Կենդանի աստուածութիւն մը կը համարին ու երկուքն իրենց աղօթքը անոր կ'ուղղեն։

Թիպեթի մէջ աստղաբաշխութիւն սորվող քահանաներ ալ կան, բայց շատերը չէ թէ գիտութեան ... հասարակութիւն ... կը ... ։ ... ... համարում կը գտնեն եւ անոնց նախապաշարութեանց ... վրայ ամենեւին չեն տարակուսիր։ Չկայ բան մը, չկայ գիրք մը, որուն մէջ աստղաբաշխութիւնը պարտքն մը չունենայ։ Երբոր տղայ մը կը ծնանի, քահանան կը կանչեն, որն որ ... ... ։ ... ... , ... ։ ... ... , ... ։

[illegible]

... ... ։

[illegible]

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ.

[illegible]

Մէհմէտ Ալի 1769ին [illegible]

[illegible]

(Շարունակութիւնն ուրիշ անգամ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՔ

Անգղիոյ գաղթականութիւնը: 1848ին Լիվրբուլի վարէն Անգղիայէն դէպ ի Միացեալ նահանգները 127,501 հոգի գացին, դէպ ի Հիւսիսային Ամերիկայի Անգղիական կղզիները 2066, դէպ ի Աւստրալիա 190, դէպ ի Նոր Հոլանդիա ու Վանդիմենի կղզիները ու Հնդկաստան 323, ասոնք ամէնը մէկտեղ 131,121 հոգի: 1847ին գաղթականաց թիւը 1848ին շատ աւելի էր, [illegible] 30,000 հոգի գացին, իսկ 1848ին հազիւ 2000 հոգի:

[illegible]

ԳՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

ՎԻԵՆՆԱ. ՄԱՐՏԻ 1

[illegible] 100 [illegible]	257	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] 100 [illegible]	111	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] 300 [illegible]	118	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] 1 [illegible]	11-27	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] 100 [illegible]	152	[illegible]	2	[illegible]
[illegible] 300 [illegible]	188	[illegible]	2	[illegible]
[illegible] 300 [illegible]	134	[illegible]	2	[illegible]
[illegible] 300 [illegible]	183	[illegible]	2	[illegible]
[illegible] 300 [illegible]	153	[illegible]	2	[illegible]
[illegible] 150 [illegible]	114	[illegible]	3	[illegible]
[illegible] 1869—891 [illegible]	1	[illegible]	31	[illegible]